

ГЛОБАЛЬНА КРИЗА ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ

В. С. Кушнірук

к.е.н., доцент кафедри готельно-ресторанної
справи та організації бізнесу

Н. Є. Зізда

здобувач вищої освіти факультету менеджменту
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв, Україна

Проблема продовольчої безпеки є однією з найважливіших у сучасному світі, оскільки забезпечення населення якісною та поживною їжею напряду впливає на його здоров'я та сталий розвиток держав. Війна в Україні, яка має значний потенціал у сфері експорту сільськогосподарської продукції, ще більше ускладнила глобальну ситуацію з постачанням продовольства. Недостатня кількість продуктів харчування, викликана змінами клімату, політичними конфліктами та економічними кризами, загрожує стабільності продовольчих систем багатьох країн і вимагає пошуку нових підходів для вирішення цієї проблеми. Проблема продовольчої безпеки активно обговорюється в дослідженнях, зокрема, Організацією Об'єднаних Націй та її Комітетом зі світової продовольчої безпеки. Відповідно до їхніх даних, близько 690 мільйонів людей у світі вже страждають від голоду, і очікується подальше зростання цієї цифри через збільшення населення, особливо в Африці та Азії. Міжнародні організації, такі як ФАО, досліджують вплив кліматичних змін, пандемій та політичних конфліктів на глобальне продовольче постачання. Велике значення також надається інноваційним технологіям у сільському господарстві, які можуть допомогти забезпечити стабільні врожаї в умовах кліматичних викликів. Завданням дослідження є вивчення ключових факторів, що впливають на глобальну продовольчу безпеку, таких як кліматичні зміни, військові конфлікти та економічні потрясіння. Особлива увага приділяється аналізу ролі України як одного з найбільших експортерів сільськогосподарської продукції, що має значний вплив на світові продовольчі ринки. Оцінюється потенціал України в

забезпеченні глобальної продовольчої безпеки через збільшення виробництва та постачання основних продуктів у кризових умовах.

Продовольча безпека є невід'ємною частиною національної безпеки та важливим чинником сталого розвитку, оскільки забезпечує населення необхідними продуктами харчування. Виникнення продовольчих криз, які регулярно відбуваються через різні фактори, такі як неврожаї, несприятливі кліматичні умови та перебої в логістичних системах та інфраструктурі, призводить до дисбалансу як в національних продовольчих системах, так і в національних економічних системах. Війна в Україні додала напруженості і без того складній ситуації з постачанням продовольства в ряді країн і висвітлила виклики, пов'язані з продовольчим забезпеченням у світі. Враховуючи потужний експортний потенціал України, посилений сприятливими природно-кліматичними умовами та використанням інноваційних технологій, нашу країну можна вважати ключовим гравцем у забезпеченні глобальної продовольчої безпеки. Продовольча безпека визначається доступом людини до безпечної та поживної їжі і є комплексною концепцією, яка охоплює різні аспекти продовольчої системи, включаючи виробництво, переробку, розподіл і споживання. Вона враховує всі аспекти доступу до продовольчих ресурсів, від фізичного до економічного та соціального. Комітет Організації Об'єднаних Націй зі світової продовольчої безпеки визначає її як ситуацію, в якій всі люди в будь-який момент мають фізичний, соціальний і економічний доступ до достатньої кількості безпечних та поживних продуктів, які відповідають їхнім харчовим потребам та дієтичним уподобанням для активного та здорового способу життя [2]. Деякі регіони схильні до продовольчої незахищеності через брак родючих земель і капіталу для закупівлі достатньої кількості продовольства. Однак зовнішні фактори, такі як глобальні проблеми охорони здоров'я, такі як пандемія COVID-19, або політичні конфлікти, ставлять під загрозу постачання продовольства в інші країни. Політичні та збройні конфлікти, економічні потрясіння, екстремальні погодні явища та зростання цін на добрива - ось деякі з факторів, що

загострюють глобальну продовольчу кризу. Фізичний і фінансовий доступ до продовольства має значний вплив на глобальну продовольчу безпеку. Забезпечення доступу до продуктів харчування стає все більш складною задачею, особливо для мільйонів людей у країнах з низьким та середнім рівнем доходу [3]. На початок 2020 року загальна кількість людей, які страждають від голоду у світі, становила близько 8,9% від загальної кількості населення, що дорівнювало приблизно 690 мільйонам осіб. При цьому понад 2 мільярди людей не мали змоги отримувати повноцінне харчування через брак безпечної та поживної їжі. Прогнозується, що до 2050 року населення світу зросте до 9,7 мільярда осіб, причому основний приріст очікується в країнах, що розвиваються, зокрема в Африці та Азії. Це призведе до зростання недоїдання, особливо в Африці, де виробництво продуктів харчування не встигає за зростанням населення. Схожа ситуація і в Південній Азії, де зростання ВВП на душу населення відстає від приросту населення. Багатофакторні причини голоду часто виявляються взаємопов'язаними, що ускладнює їх аналіз та вирішення. Ці фактори включають Бідність; відсутність інвестицій у сільське господарство; географічні обмеження; розподіл населення; історичні фактори, пов'язані з колонізацією; політичні та економічні фактори; глобальна торгівля та економіка; збройні конфлікти та нестабільність; проблеми ринку та ціноутворення; харчові відходи. Багато країн все частіше вживають заходів для боротьби з голодом: екстрена продовольча допомога; харчування дітей віком до двох років; шкільне харчування; підтримка малих фермерських господарств та приватних фермерів [4]. Об'єднання зусиль державних органів, учасників ринку та міжнародних організацій може частково вирішити проблему продовольчої безпеки в Україні та світі. Україна продовжує нарощувати виробництво сільськогосподарської продукції, що пов'язано, в тому числі, з інвестиціями в цей сектор протягом останнього десятиліття.

Отже, сучасний світ стикається з необхідністю не лише збільшувати виробництво продуктів харчування, а й забезпечувати населення якісними та

поживними продуктами, виробленими екологічно чистими методами. Одними з найактуальніших викликів для сучасного сільського господарства, які серйозно впливають на глобальну продовольчу безпеку, є різка зміна клімату та військові конфлікти. Зміни клімату призводять до посух, повеней і зниження врожаїв, що ускладнює постачання продовольства, а військові конфлікти руйнують інфраструктуру і блокують торгові маршрути. У результаті цього виникає загроза продовольчих криз і нестабільності на ринках, що вимагає термінових рішень на міжнародному рівні. Уникнути наслідків зміни клімату можна за допомогою сучасних технологій, які дозволяють агровиробникам отримувати стабільні врожаї та підтримувати обсяги виробництва навіть у складних кліматичних умовах. Однак військові конфлікти та складна політична ситуація призводять до руйнування сільськогосподарських підприємств і повної дестабілізації світового продовольчого забезпечення. Для мінімізації наслідків продовольчої кризи необхідно якнайшвидше захистити та підтримати сільськогосподарське виробництво в Україні в умовах воєнного часу, використовуючи вплив країни на світову продовольчу політику. Цього можна досягти завдяки лідируючим позиціям України на світових ринках за окремими видами сільськогосподарської продукції, а також через активізацію співпраці з міжнародними та міжурядовими організаціями, зокрема ФАО, з метою трансформації продовольчих систем.

Список використаних інформаційних джерел

1. Food security. International food policy research institute. (2024). URL: <https://www.ifpri.org/topic/food-security>
2. Марина, А., & Янковська, Я. (2023). Дослідження стану глобальної продовольчої безпеки. Економічний простір, (184), 26-30. URL: <http://www.prostir.pdaba.dp.ua/index.php/journal/article/view/1227>
3. Котвицька, Н. М., Костюк, В. С., & Фицик, Л. А. (2017). Світова продовольча проблема. Уманський національний університет садівництва, (3), 189-198.
4. Kushniruk, V., Kulinich, T., Roik, O., & Lushchyk, M. (2021). Sustainable Development: Strengthening of Food Security in EU Countries. *Scientific Horizons*, 24(11), 85-91. [https://doi.org/10.48077/scihor.24\(11\).2021.85-91](https://doi.org/10.48077/scihor.24(11).2021.85-91).